

En ny bog om STEN

Troels V. Østergaard & Gregers Jensen: STENbogen. 127 sider, 128 kr incl. moms. Gads Forlag 1993.

Er dette bogen, som bør findes i ethvert sommerhus? Ja, hvis man mangler svar på, hvilke sten man finder ved stranden, hvis man ikke allerede har en opslagsbog af denne type, og hvis man synes om bogens illustrationer.

STENbogen er baseret på tegninger af løse sten suppleret med mere skematiske figurer og ledsaget af en tekst, som forsøger at popularisere et stort stof.

Tegningerne repræsenterer en meget stor arbejdsindsats og giver et mere farverigt billede og et mere dramatisk indtryk af stenenes overfladeformer, end et fotografi ville kunne. Tegningerne er mere stemningsfulde, men også mindre præcise end et godt fotografi. Det er derfor et spørgsmål om personlig smag, om man tiltrækkes af bogens illustrationer.

Teksten spænder vidt fra mineralogi, metamorf og magmatisk petrologi til en konkret beskrivelse af de afbildede stykker. De geologiske processer illustreres med yderst skematiske diagrammer, som fuldstændig mangler stentegningernes detailrigdom. Blandt illustrationerne er det således let at skille det generelle (processerne) fra det konkrete (stenene). I teksten er en tilsvarende opdeling gennemført, men da der kun er lidt plads til rådighed, bliver teksten ujævn og stedvis vanskeligt tilgængelig, fordi nye definitioner og nye begreber hele tiden hobes op.

Beskrivelsen af alle bjergarter er opdelt i *kendetegn, varieteter, dannelsesmåde* og *geologisk betydning*. Spørgsmål som den geologiske betydning kunne besvares mere generelt, og teksten kunne henvise til geologiske lærebøger frem for at indeholde alting, omend i sammentrængt form.

Personligt finder anmelderen, at bogens væsentligste problem er, at den er baseret på dekorative, løse sten. Stenene er transporterede og slidte brudstykker af bjergarter, som kan se helt anderledes ud, end stenene giver indtryk af. Dette synspunkt kan anskueliggøres med STENbogens illustration af moler (s. 49), som viser et lysegråt sediment med talrige huller efter boremusling. Moler er et finkornet sediment, som i tør tilstand er let og hvidligt. I fugtig tilstand er farven mere grålig. Moleret kan have en mm-tynd lamination, eller sedimentet kan være helt homogent. Det er derimod helt irrelevant for identifikationen af moler, om et tilfældigt stykke er blevet boret af recente boremuslinger.

Bogens format er mindre end A5, vægten er knapt 200 gram, og indbindingen virker solid. Bogen er således 'lommevenlig', egnet til at tage med på kortere og længere ture. Prisen forekommer rimelig i forhold til papirkvalitet og typografisk standard. Bogens anskaffelse er udpræget et spørgsmål om smag, men en sammenligning med de tilsvarende bøger af andre forfattere kan anbefales.

Gunver K. Pedersen